

Qərbi Azərbaycanlılar

1950

-ci ildə Qərbi Azərbaycanın Axta (indiki Razdan) rayonunun Təkəlik

kəndində müəllim ailəsində anadan olmuşam. Kəndimiz çox səfali bir məkanda yerləşirdi. Kəndin ortasından kiçik çay axırdı. Qadınlar xalça-palazlarını bu çayda yuyurdular. Kəndin alt tərəfindən axan çay Mıxana çayı adlanırdı. Çay kənarı boyunca çoxlu məktəbli düşərgələri və sanatoriyalar tikilmişdi. Kəndin şimal tərəfində, dağlıq hissədə sıldırım qayalar vardı. Bu dağa "Koroğlu dağı" deyirdilər. Dağ alüminium yataqları ilə zəngin idi.

direktorunu dəyişib erməni qoyublar. Atamı da məktəb direktoru vəzifəsindən çıxarıb yerinə erməni təyin ediblər, atamı isə dərs hissə müdiri keçiriblər. Kənd sovet sədri - bibimin yoldaşı Şahhüseyn kişini də erməni ilə əvəzləyiblər. Hətta kəndin mağazasının satıcısı da erməni olub.

Gözümüz görə-görə müsəlman qəbiristanlığının ortasından kəndə yol çəkildilər və yerində sovxozun material anbarlarını tikdilər. Camaat məcbur olub yaxınlarının məzarlarını çıxarıb başqa yerə köçürdülər. Kəndin mək-

Yurdumuza qayıdışı səbirsizliklə gözləyirik

Kəndimizin ən hündür yerində axan bulaq qoşa bulaq adlanırdı. Burada böyük çörəkbişirmə zavodu, xəstəxana, hamam, məktəb, uşaq bağçası və 800 başlıq mexanikləşdirilmiş tövlə kompleksi vardı. Atam deyirdi ki, kənd camaatı 1918-ci ildə qadın və uşaqları erməni təcavüzündən qorumaq üçün araba ilə Türkiyəyə aparmışdılar. 370 nəfər azərbaycanlı erməni soyqırımına məruz qalmışdı. Atam 1936-cı ildə İrəvan şəhərində Pedaqoji Texnikumunu bitirərək kənddə müəllim işləmişdi. O, Böyük Vətən müharibəsi iştirakçısı idi. Xatirələrində deyirdi ki, o vaxt İrəvanda 19 məscid vardı. Ərazilərimizin işğalı dövründə ermənilər Göy məsciddən başqa, bütün məscidləri söküb dağıdıblar.

1948-1953-cü illərdə repressiya illərində kənd camaatını Saatlı rayonuna köçürüblər. Kənddə 3 ev - atamgilin ailəsi, atamın əmisi Ramazan kişinin ailəsi və bibimgilin ailəsi qalıb. 1949-cu ildə yaxınlıqda olan Üləşik və Qarağalı kəndlərini də köçürüblər. Saatlı rayonu na köçənlər in əksəriyyəti 1953-cü ildə kəndə qayıtmışdır. Həmin illərdə kənddə dövlət tərəfindən yaşayış evləri tikilmiş və erməniləri buraya köçürmüşlər. Məktəbin bir hissəsində azərbaycanlılar, digər tərəfində ermənilər oxuyurdular. Atam qonşu Axundov kəndində məktəb direktoru işləyirdi, sonradan Təkəlik kəndinə dəyişdirildi. Kənddə 150 azərbaycanlı, 20 erməni evi var idi. Buna baxmayaraq, sovxozun

təbi yeddiillik idi, atam çox çalışdı ki, məktəb tam orta məktəb olsun, amma bacarmadı. Böyük qardaşım yeddiillik məktəbi bitirdikdən sonra məcbur olub Gəncə şəhərində orta məktəbi bitirdi. Atam bacılarımın təhsili üçün 1961-ci ildə İsmayılı rayonuna köçdü. 1960-1961-ci illərdə kəndin ziyalılarının çoxu uşaqlarını oxutmaq üçün Azərbaycana köçürdülər.

Qərbi Azərbaycan bizim vətənimizdir. O yerləri bir də görmək üçün 1986-cı ilin iyun ayında rəhbərlik etdiyim tikinti təşkilatının bir qrup işçisi ilə üç günlük Qərbi Azərbaycana getdim. Demək olar ki, kəndimiz heç dəyişməmişdi. Axundov kəndində atamın direktor işlədiyi məktəbdə də oldum. Atamı, qardaşımı, mənə tanıyan insanların hamısı orada idi. İrəvanda olarkən ermənilərin bizə qarşı çox şou münasibətini hiss etdim. 1988-ci ildən sonra isə bizim Təkəlik kəndindən də köç başladı.

Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin azərbaycanlılar öz doğma yurd yerlərinə qayıdacaqlar deməsi, bizdə böyük ruh yüksəkliyi yaradıb. Mən də, uşaqlarım da yurdumuza qayıdış arzusu ilə yaşayırıq.

Vidadi MƏMMƏDOV,
İsmayılı Rayon İcra Hakimiyyəti
yanında İctimai Şuranın sədri.